

Curset de natació - Antoni Puigverd

Al pròleg del Curset de natació d'Antoni Puigverd, Albert Rossich compara els poemes d'aquest recull amb els de l'anterior, Vista cansada, i considera que s'ha produït certa "especialització". La paraula és pertinent, tant en els matisos positius com negatius. Al meu parer, tot el Puigverd del Curset es pot detectar a Vista cansada, però en canvi no es compleix la proposició inversa. Alguna cosa s'ha perdut pel camí (afilar implica sempre perdre llast, per guanyar precisió). És com si, després de dibuixar un arc iris multicolor, ara el poeta s'hagués concentrat en un sol dels feixos de llum, concretament en el groc de la malaltia i l'òxid. Així, el recull és més unitari, més rodó, més coherent, més simètric, més "clàssic".

A banda de l'autolimitació diguem-ne cromàtica, i d'una contenció formal a prova de bomba, a Curset de natació hi ha una diferència de grau respecte al recull anterior: la silueta resultant fa l'efecte d'un retraïment o, si més no, d'una congelació de la postura. L'evolució formal no té un paral·lel en l'actitud vital del poeta. Potser semblar una extrapolació fal·laç, però si el primer vers del poema *Metamorfosi deia*:

Gojós i nu penetro aquesta mar,

ara a Gros hi llegim:

Si pogués construir-me

un rai o una canoa, no per fugir sinó

només per relliscar (...).

L'angoixa terrible i violenta del poema *Els cucs d'Ausiàs* no té continuïtat en aquest segon recull; penso que perquè una tal continuïtat en l'àmbit poètic resulta impossible. En canvi, l'acarnissament del poema *Polític* ("Hi ha eunucs, com ara tu, que van darrera / de qualsevol reietó que els reclami") és com un cantell massa punxegut, però estimulants. Els lúdics *Sonets al motel* tampoc han tingut descendència.

Un amic meu, eterna promesa de la narrativa catalana, sosté que els poetes escriuen poesia perquè els fa mandra arribar fins al final de la ratlla, com fan els narradors. Witold Gombrowicz va escriure que el plaïa la poesia com a ingredient (en el teatre, a les novel·les), però que la detestava en estat pur. Si no recordo malament, utilitzava la metàfora del sucre: en un pastís, s'agraeix; però, ¿qui es menja un plat de sucre sol? Estic convençut que si el Curset de natació l'han paladejat lectors que habitualment no llegeixen poesia és perquè no embafa com un plat de sucre, sinó que és tan sols un canal perquè hi circulin una visió i unes reflexions que poden interessar a qualsevol persona que pensi i es pensi més enllà de la mera subsistència. Una visió i unes reflexions que déu me'n guard d'intentar traduir en termes prosaics ara i aquí, però que penso que s'integren harmònicament en el món narratiu d'Antoni Puigverd. Tot i que ell ha manifestat més d'un cop que la seva poesia és font d'autoconeixement, mentre que a la narrativa no parla gens d'ell, les al·legories narratives titulades *Carta a l'abat William Legrand* o *Dietari d'Anita von Armin*, per exemple, no són sinó clares variacions sobre el tema de l'esplín, el desencís o la insatisfacció.

Justament aquestes són dèries sobre les quals no es pot insistir gaire en successives entregues editorials, perquè duen el germen de la seva pròpia fi. La història de la literatura és plena d'autors que van anar a passar una temporada a l'infern i s'hi van quedar per sempre. Fa trenta anys va escriure Cioran, etern supervivent d'ell mateix: "Amb molta precaució em passejo prop de les profunditats, els sostrec uns quants vertígens i m'esquitllo com un estafador d'abismes". Quan vaig llegir els dos primers llibres de Puigverd, em vaig preguntar en va com seria el següent, perquè em feia l'efecte que aquell camí no tenia sortida. Llegint el Curset de natació he descobert el que ja havia d'haver suposat: Puigverd no ha continuat el mateix camí, sinó que s'ha aturat a arrodonir (a despullar) el que veia des de la mateixa perspectiva. Sense jeroglífics ni jocfloralismes, sense grolleria, sense fer proselitisme, sinó amb l'eficax indolència dels convençuts.

Aturat al caire de l'abisme, el poeta ens obsequia amb la serenitat dels visionaris (¿a qui interessa un autor que no sigui visionari?). Tornem a Cioran: "Deure de la lucidesa: assolir una desesperació correcta, una ferocitat apol·línica". Potser perquè només amb serenitat es pot mantenir l'equilibri a la corda fluixa de la desesperança.